

Wat doet jouw school met de resultaten van IDP 2.0?

Samenvatting van de resultaten van de gestandaardiseerde proeven voor het vierde leerjaar en de gevalideerde toetsen voor het einde van het basisonderwijs van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Handvatten voor de klaspraktijk.

Elke school in Vlaanderen die gewoon lager onderwijs verstrekt, is verplicht om op het einde van het basisonderwijs bij iedere leerling een gevalideerde toets voor ten minste drie leergebieden af te nemen. Katholiek Onderwijs Vlaanderen biedt jaarlijks eindtoetsen aan waarmee je als school aan die **decretaale verplichting** voldoet. Daarnaast stellen we ook enkele evaluatie-instrumenten voor het vierde leerjaar ter beschikking om vrijblijvend gestandaardiseerd te evalueren.

We kiezen vanuit onze netwerkorganisatie daarbij uitdrukkelijk voor een **breed aanbod** en een **scherpe focus**. Zo bestond het aanbod voor het zesde leerjaar in het schooljaar 2020-2021 uit gevalideerde toetsen voor zes decretaal vastgelegde leergebieden: Frans, mens & maatschappij, muzische vorming, Nederlands, wetenschappen & techniek en wiskunde. Voor het vierde leerjaar waren er gestandaardiseerde proeven voor mens & maatschappij, Nederlands, wetenschappen & techniek en wiskunde. Per leergebied leggen we telkens de focus op een beperkt aantal leerinhouden. Dat verhoogt de diepgang en geeft zinvolle informatie om de kwaliteit voor die leerinhouden op te volgen.

De resultaten van de toetsen kun je altijd raadplegen via een uitgebreid school- en klasrapport. De linken om deze aan te vragen, kun je terugvinden in [de databank van de evaluatiebox](#) bij de **betreffende toetsen en proeven**. In zo'n rapport worden de resultaten van jouw school of klas vergeleken met Vlaanderen en jullie referentiegroep. Aan de hand van de data in de rapporten kun je als team aan de slag met deze resultaten om de interne kwaliteit van je school verder te ontwikkelen. Waarin zijn jullie sterk, wat willen jullie borgen en waar zetten jullie (extra) op in? Het [IDP-stappenplan](#) kan jou en jouw schoolteam daarbij inspireren. Je kunt steeds een beroep doen op de pedagogische begeleiding voor ondersteuning bij het uitvoeren van het stappenplan.

Daarnaast vind je op de themapagina [Evaluatiebox basisonderwijs](#) ook [de analysedocumenten](#) terug. Daarin staan per toets en proef alle vragen en antwoorden met daarbij de gemiddelde resultaten op Vlaams niveau. Ook de geëvalueerde doelen vind je terug in die documenten.

Frans 2021

Deze tekst vat de Vlaamse resultaten voor de gevalideerde toets Frans van het schooljaar 2020-2021 samen en biedt enkele handvatten voor de klaspraktijk aan. Die handvatten zijn nuttig voor alle leraren van de basisschool en zijn dus niet enkel bedoeld voor de leraren van het zesde leerjaar.

IDP - Frans 2020-2021 - Luisteren en lezen

Resultaten op Vlaams niveau

Schooljaar 2020 - 2021

De gemiddelde score van alle leerlingen die de gevalideerde toets Frans in 2021 hebben gemaakt, is 70 %. In het eerste deel werd de luistervaardigheid getoetst. De gemiddelde score van de Vlaamse leerling op dat onderdeel is 73 %. Vervolgens werd begrijpend lezen geëvalueerd. Voor die vaardigheid is de gemiddelde score 68 %.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de opgaven met de gemiddelde resultaten voor Vlaanderen in 2021.

FRANS LUISTEREN		FRANS LEZEN	
Opgave	Vlaams gemiddelde	Opgave	Vlaams gemiddelde
1	79 %	11	81 %
2	85 %	12	88 %
3	91 %	13	63 %
4	88 %	14	85 %
5	57 %	15	66 %
6	62 %	16	69 %
7	57 %	17	53 %
8	75 %	18	66 %
9	71 %	19	52 %
10	62 %	20	54 %

Samenvatting op basis van de resultaten van 2021

Luisteren

Op het einde van het basisonderwijs verwachten we van onze leerlingen dat ze een mondelinge boodschap in het Frans die voor hen bestemd is, begrijpen. Dergelijke boodschappen kunnen informatief, prescriptief, narratief en artistiek-literair zijn.

De leerlingen voeren bij die tekstsoorten verschillende taken uit. Eerst moeten ze globaal luisteren om het onderwerp te bepalen. Vervolgens luisteren ze gericht, zodat ze de gedachtegang kunnen volgen of informatie selecteren. In de luistertoets zitten opgaven die nagaan of leerlingen erin slagen die taken uit te voeren met verschillende tekstsoorten.

De luistertoets bestond uit vijf opgaven waarvoor de leerlingen globaal moesten luisteren: we schetsen de context van de opgave, de leerlingen beluisteren de geluidsopname vervolgens tweemaal en krijgen daarna de opgave en de antwoordmogelijkheden te zien. Daarna volgden vijf opgaven waarbij de leerlingen gericht moesten luisteren: de opgave en de antwoordmogelijkheden zijn zichtbaar tijdens het beluisteren van de geluidsopname. De fragmenten van de besproken opgaven vind je [online](#).

De leerlingen scoorden behoorlijk tot zeer goed op acht van de tien opgaven. Eén opgave van globaal luisteren en één opgave van gericht luisteren bleken moeilijker. Slechts 57 % van de leerlingen duiden bij beide opgaven het correcte antwoord aan. Eén opgave van gericht luisteren van 2019 werd in 2021 hernomen. Deze opgave werd in 2019 door 69 % van de leerlingen correct beantwoord. In 2021 duidde 62 % van de leerlingen het juiste antwoord aan op deze opgave.

We kunnen ons de vraag stellen of corona hier een invloed heeft gehad. Aangezien de leerlingen slechts twee jaar formeel onderwijs Frans krijgen, is het minder evident om de verschillende vaardigheden op hetzelfde niveau te krijgen in een beperktere lestijd.

Bij globaal luisteren scoorde deze opgave zeer goed:

Doel T0mf1: Onderwerp bepalen in narratieve teksten

Bekijk het filmpje van Toto en luister goed naar het fragment.

Beeldfragment

Waarover gaat dit filmpje?

- A. Over Toto die de dagen van de week leert. (1%)
- B. Over Toto die hoofdpijn heeft. (91%)**
- C. Over Toto die niet kan slapen. (3%)
- D. Over Toto die papa wil beetnemen. (5%)
- Geen antwoord (0%)

Bij deze opgave ging het om een beeldfragment, een korte, grappige tekenfilm in een natuurlijk spreektempo. De leerlingen kunnen zich in de situatie inleven, ze is herkenbaar. De leerlingen zijn ook voldoende vertrouwd met de woordenschat die ze nodig hebben om te begrijpen waarover het filmpje gaat, onder andere de dagen van de week en de uitdrukking “J’ai mal à la tête.” Ze zetten de geleerde strategieën adequaat in en leggen het verband tussen de visuele ondersteuning en de geleerde woordenschat om te begrijpen waarover de tekenfilm gaat. Slechts 1 % van de leerlingen laat zich afleiden door de dagen van de week die ook opgesomd worden.

Bij globaal luisteren scoorde deze opgave minder goed:

Doel T0mf1: Onderwerp bepalen in informatieve teksten

Je hoort dit bericht op de radio:

Transcription: Tu as entre 5 et 16 ans, tu as une jolie voix et tu aimes chanter devant un public ? N’hésite pas et viens t’inscrire au concours « La Voix à la Une ».

Waarvoor dient dit bericht?

- A. Om een zangwedstrijd aan te kondigen. (57%)**
- B. Om reclame te maken voor keelbonbons. (11%)
- C. Om een liedje aan te kondigen. (14%)
- D. Om een optreden van een popgroep aan te kondigen. (18%)
- Geen antwoord (0%)

De opgave bij deze vraag bestaat uit een korte tekst. Het is een oproep om mee te doen aan een zangwedstrijd. Uit het aanduiden van antwoordmogelijkheden C en D blijkt dat 32 % van de leerlingen aan de hand van het woord “chanter” wel afgeleid heeft dat de boodschap te maken heeft met zingen. Om de boodschap echt te begrijpen, is er echter meer nodig. De leerlingen hebben structuren nodig die ze regelmatig oefenen en gebruiken. De intonatievraag maakt duidelijk dat het om een oproep gaat. Wat de leerlingen ook nodig hebben om de boodschap te begrijpen zijn de voorzetsels “entre - devant”. Als ze deze woorden onvoldoende paraat kennen, missen ze een belangrijk deel om de boodschap te begrijpen “Tu aimes chanter devant un public?”. Door modeling¹ leren de leerlingen omgaan met dit soort mondelinge boodschappen.

¹ Meer uitleg over ‘modeling’ op pagina 8.

Bij gericht luisteren scoorde deze opgave behoorlijk goed:

Doel T0mf1: Gedachtegang volgen in prescriptieve teksten

De juf vraagt aan Myriam om het fruit klaar te leggen voor de tekenles. Op welke foto heeft ze het fruit juist gelegd?

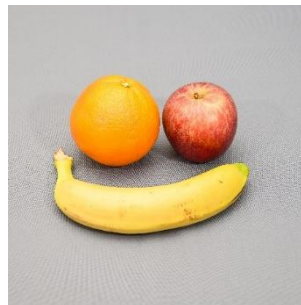
Transcriptie: Ecoute bien. Sur la table, il y a une banane, une pomme rouge et une orange. La banane se trouve devant la pomme rouge et l'orange.

Welke afbeelding moet jij natekenen?

A (23 %)

B (75 %)

C (1 %)

D (1 %)

Geen antwoord (0%)

Bij deze opgave is het duidelijk dat quasi alle leerlingen de woordenschat rond voeding zeer goed beheersen. Dat betekent dat ze deze zelfstandige naamwoorden regelmatig in verschillende situaties inzetten. Toch duidt bijna een kwart van de leerlingen antwoordmogelijkheid A aan. Het voorzetsel “devant” speelt deze leerlingen parten. Het is aangewezen om ook regelmatig situaties en opdrachten aan te bieden waarin leerlingen niet alleen zelfstandige naamwoorden herhalen, maar ook de verschillende voorzetsels kunnen inzetten zodat ze die spontaan herkennen en gebruiken.

Bij gericht luisteren scoorde deze opgave minder goed:

Doel T0mf1: Gevraagde informatie selecteren in informatieve teksten

Je bent met de klas in Mons. In je zak steekt 0,60 euro. Je stapt een buurtwinkeltje binnen en vraagt aan de winkeldame hoeveel de drankjes kosten.

Welk drankje kun je kopen?

Transcriptie: un jus d'orange coûte € 0,85, une petite bouteille de limonade coûte € 0,57, une petite bouteille de lait au chocolat coûte € 0,65 , pour un coca tu paies € 1,25

- A. une petite bouteille de coca (4%)
- B. une petite bouteille de jus d'orange (27%)
- C. une petite bouteille de lait au chocolat (12%)
- D. une petite bouteille de limonade (57%)

Geen antwoord (0%)

In deze korte mondelinge boodschap spelen vooral de getallen tot honderd een rol. Het is belangrijk dat de leerlingen paraat de woordenschat kunnen verbinden met het overeenkomstige getal. Bijna een derde van de leerlingen duidt antwoord B (€ 0,85) aan. Mogelijk hebben de leerlingen quatre-vingt-cinq (85) verward met quarante-cinq (45). Meer dan 10 % van de leerlingen duidt antwoord C aan (€ 0,65). In deze opdracht speelt wiskunde ook een bijkomende rol. We gaan er echter van uit dat leerlingen aan het einde van een zesde leerjaar de getallenrij voldoende beheersen om te weten welke geldbedragen minder zijn dan €0,60.

Lezen

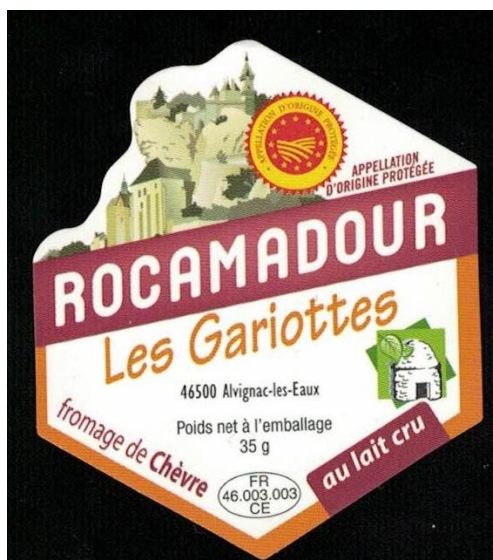
Net als bij luisteren verwachten we van de leerlingen dat ze op het einde van het basisonderwijs een voor hen bestemde schriftelijke boodschap in het Frans begrijpen. Ook dat doel omvat vier tekstsoorten (informatieve, prescriptieve, narratieve en artistiek-literaire teksten). Daarbij moeten de leerlingen vier taken kunnen uitvoeren: het onderwerp bepalen, de hoofdgedachte achterhalen, de gedachtegang volgen en informatie selecteren. In de leestoets zitten opgaven die nagaan of leerlingen erin slagen die taken uit te voeren voor de verschillende tekstsoorten.

Ook bij begrijpend lezen behalen de leerlingen voor zeven van de tien opgaven behoorlijke resultaten. Drie opgaven bleken beduidend moeilijker. Deze opgaven werden door minder dan 60 % van de leerlingen correct beantwoord. Bij begrijpend lezen werd eveneens één opgave van 2019 hernomen. Net zoals bij luisteren zien we hier opnieuw dat in 2021 minder leerlingen deze opgave correct beantwoordden, namelijk 69 % tegenover 73 % leerlingen in 2019.

Deze opgave scoorde goed:

Doel TOSf1: Hoofdgedachte achterhalen in informatieve teksten

Mama heeft boodschappen gedaan.

Wat legt ze hier in haar winkelkarretje?

- A. boter (4 %)
- B. kaas (88%)
- C. melk (6%)
- D. wijn (2%)
- Geen antwoord (0%)

De meeste leerlingen beantwoordden die opgave correct. Ze hebben begrepen dat het om een etiket gaat. Ondanks het feit dat er niet veel tekst op het etiket staat, is deze opdracht niet zo eenvoudig. Om te beginnen kunnen ze uit de afbeelding niet precies afleiden waarover het gaat. Vervolgens lezen ze op het etiket zowel “fromage” als “lait”. Bij de antwoorden vinden ze ook beide mogelijkheden. Ook al is deze opdracht niet zo gemakkelijk als hij op het eerste zicht lijkt, toch hebben weinig leerlingen zich laten misleiden door antwoordmogelijkheid C.

Onderstaande opgave waarbij de leerlingen informatie moesten selecteren, scoorde minder goed.

Doel T0sf1: Gevraagde informatie selecteren in informatieve teksten

Je wil een Frans prentenboek lenen in de bibliotheek. Op de deur van de bib staat dit:

Juist of fout? Kleur het juiste bolletje.

Heures d'ouverture
Du lundi à jeudi: de 10h à 12h et de 14h à 17h
Samedi et dimanche: de 9h à 12h

- De bib is open op donderdag om 15.00 uur.   x **juist**   0 fout   (57 % correct)
- Je kunt naar de bib op zaterdag om 11.15 uur.   x **juist**   0 fout   (75 % correct)

Totaal correct (52%)

Geen antwoord (0%)

Dit is een meervoudige vraag. Opdat hun antwoord juist gerekend zou worden, moeten de leerlingen beide deelvragen correct beantwoorden. Soms hebben leerlingen wel een van beide antwoorden correct, maar niet de beide.

Voor deze opgave moeten leerlingen een beroep doen op meerdere vaardigheden. Ze moeten de passende woordenschat inzetten. In dit geval is die eenvoudig. Het gaat voornamelijk om de dagen van de week. Naast de dagen van de week, zijn ook de voorzetsels “de” en “à” belangrijk om de boodschap te begrijpen.

In deze opgave speelt het interpreteren van de gegeven openingsuren ook een rol. Het gaat om een vaardigheid die leerlingen van een zesde leerjaar regelmatig moeten inzetten in het dagelijks leven. Mogelijk hebben veel leerlingen de opgave niet correct kunnen beantwoorden omdat in beide deelvragen het antwoord niet letterlijk in de tekst te vinden is, ook al zijn de openingsuren weergegeven in cijfers. Vooral het eerste deel van de opgave blijkt moeilijk. Daar zijn de openingsuren opgesplitst in twee periodes, in tegenstelling tot het tweede deel van de opgave waar het maar over één periode gaat.

Ook onderstaande opgave over het selecteren van informatie uit een affiche (informatieve tekst) blijkt moeilijk voor veel leerlingen.

Doel TOSf1: Gevraagde informatie selecteren in informatieve teksten

De stad Perrauld organiseert een evenement.

Voor wie is dit evenement bedoeld?

- A. voor kinderen jonger dan 6 jaar en hun grootouders (6 %)
  - B. voor kinderen jonger dan 6 jaar en hun ouders (53 %)
  - C. voor kinderen ouder dan 6 jaar en hun grootouders (4 %)
  - D. voor kinderen ouder dan 6 jaar en hun ouders (36 %)
- Geen antwoord (1 %)

Affiches zijn communicatieve boodschappen die we regelmatig in het straatbeeld zien, meestal met het doel om informatie te geven. Voor leerlingen zijn deze communicatieve boodschappen zeer herkenbaar, ook vanuit het Nederlands of de eigen taal. Een affiche is vaak beperkt in tekst, maar geeft wel alle noodzakelijke informatie. Zo ook op deze affiche. De essentiële informatie om de opgave te kunnen oplossen is weergegeven in één zin: “Pour les enfants de moins de six ans et leurs parents.” Uit de antwoorden blijkt dat 90 % van de leerlingen duidelijk begrepen heeft dat het evenement bedoeld is voor kinderen en hun ouders. Een cruciaal woord om de goede oplossing te vinden is het woord “moins”. Slechts 53 % van de leerlingen is vertrouwd met de betekenis van het woord en duidt de juiste oplossing aan.

Handvatten voor de klaspraktijk

Er zijn drie belangrijke didactische principes voor het werken aan de luister- en leesvaardigheid in het Frans.

Oefen de verschillende taaltaken met een variatie aan teksten

Zowel voor luisteren als lezen is het nodig om de leerlingen alle taken te laten oefenen met een voldoende gevarieerd aanbod. Voor lezen kan dat onder meer een mededeling, een reclameboodschap, een (zeer) kort verhaal, een beschrijving, een recept, een spelregel, een gedicht, een lied, een affiche, een stripverhaal, een mail, een kattenbelletje of een uitnodiging zijn. Voor luisteren is het belangrijk om zowel luisterfragmenten als beeldmateriaal te gebruiken. De leerlingen worden immers vaak geconfronteerd met visuele boodschappen.

Meer informatie over de tekstsoorten vind je op de [ZillSite](#).

Sta als leraar zelf model om de strategieën te oefenen

Om leerlingen mondelinge en schriftelijke boodschappen te leren begrijpen, is het van groot belang om hun strategieën aan te reiken. Daarbij speelt [modeling](#), waarbij je als leraar model staat, een cruciale rol.

Bij de leerplandoelen TOf1 en TOf2 is modeling opgenomen in de eerste ontwikkelstap van de leerlijn. Door voor de leerlingen model te staan en hardop na te denken over de aanpak van een luister- of leestaak, leren de leerlingen welke vragen zij zich moeten stellen bij het beluisteren of lezen van een boodschap. Ze leren dat ze niet elk woord van een tekst moeten begrijpen, maar dat ze aandacht moeten hebben voor de woorden die ze wel kennen of herkennen (transparante woorden) om het onderwerp van de boodschap te kunnen afleiden of de informatie te kunnen selecteren. Aan de hand van modeling door de leraar worden de leerlingen ook gestimuleerd om na te denken over wat ze al over het onderwerp weten en zo hun voorkennis te activeren. Ze leren ook gebruik te maken van relevante informatie in prenten of beelden en aandacht te hebben voor omgevingsgeluiden. Kortom, alle strategieën die ze inzetten bij het begrijpen van hun thuistaal leren ze ook gebruiken om een mondelinge of schriftelijke boodschap in het Frans te begrijpen.

Mogelijke vragen die modeling kunnen ondersteunen:

- Wat zal en/of wil ik te weten komen?
- Wat leid ik al af over de inhoud uit de inleiding, uit de opgave?
- Welke woordenschat kan ik verwachten?
- Welke voorkennis heb ik? Wat weet ik al over het onderwerp?
- Welke woorden (her)ken ik al?
- Waarover zou de tekst kunnen gaan? Waarom? Uit welke woorden leid ik dat af?
- Wat kan ik afleiden uit de afbeelding of de beelden?

Door met de leerlingen op die wijze luister- en leesopdrachten aan te pakken, geef je hun handvatten om die strategieën meer en meer zelf in te zetten om mondelinge en schriftelijke boodschappen beter te begrijpen. In de Zill-bib vind je [een praktijkvoorbeeld](#) waarin modeling toegepast wordt.

Zorg voor een stevige verankering van de woordenschat

Het is belangrijk dat de leerlingen de nodige woordenschatkennis vlot kunnen inzetten voor het begrijpen van een mondelinge en schriftelijke boodschap in een vreemde taal. Een taal beheersen houdt in dat je een zo groot mogelijke woordenkennis kunt gebruiken in een normale communicatie. Daarbij is het noodzakelijk dat we niet alleen veel aandacht besteden aan zelfstandige naamwoorden, telwoorden en werkwoorden. Ook voegwoorden, voorzetsels en bijwoorden zijn belangrijk om een boodschap te begrijpen. Doorheen de dag zijn er uitgelezen

kansen om Frans functioneel in te zetten. Bijvoorbeeld door af en toe in het Frans te vragen hoe laat het is, door af en toe een Frans tussendoortje in te lassen waarbij op een speelse wijze de voorzetsels geoefend worden... Een goede beheersing van de woordenschat zorgt ervoor dat leerlingen bij het beluisteren of lezen van een boodschap zich eerst richten naar wat ze wel al begrijpen om zo de nodige informatie te achterhalen. Zo zijn ze minder snel uit het lood geslagen, ook als ze niet alles hebben begrepen.

Een taal leer je niet door ze enkel te horen en te lezen, maar ook en vooral door ze **actief** te gebruiken. Regelmatig herhalen is essentieel voor een goede verankering. Losse woorden of woordenrijtjes die de leerling slechts één keer oefent, zijn zo weer vergeten. Bied de leerlingen dus zoveel mogelijk kansen om in alle vaardigheden te oefenen. Hoe meer Frans ze horen als spreektaal in de klas en hoe meer ze de woordenschat die ze geleerd hebben in verschillende contexten en situaties kunnen gebruiken, hoe beter de taal verankerd wordt.

Ga aan de slag met Frans luisteren en lezen!

Op de [PRO.-site taalonderwijs Frans](#) van Katholiek Onderwijs Vlaanderen kan je

- aan de slag met [Frans in de klas](#)
- ons aanbod voor [professionalisering](#) Frans vinden

Op de [PRO.-pagina basisaanbod leerplanimplementatie](#) vind je alle nascholingen die je kunnen ondersteunen bij het implementeren van het nieuwe leerplan *Zin in leren! Zin in leven!*

De ZILL-site helpt je op weg met praktijkvoorbeelden en illustraties voor [luisteren](#) en [lezen](#).

Op de [evaluatiebox basisonderwijs](#) vind je ter illustratie evaluatie-instrumenten om breed te evalueren.

Houd de evaluatiebox in het oog. Dit schooljaar worden er zeker evaluatie-instrumenten toegevoegd. Meer informatie hierover lees je in onze nieuwsbrieven.

[Marijke De Meyst](#) coördineerde de toetsontwikkeling, -afname en -analyse. [Ann-Sofie Decoutere](#) (Nederlands), [Els De Smet](#) (M&M), [Greet Van Mello](#) en [Mia Vanden Waeyenbergh](#) (Frans), [Patrick Malfait](#) (W&T), [Roel Aerts](#) (muzische vorming) en [Sabine Jacobs](#) (wiskunde) stelden de samenvatting en handvatten op. Heb je vragen? Neem dan zeker contact op met iemand van ons.

